

JOK-BLADET

2 - 2017

Järvafältets Ornitologiska Klubb

*Fågelrapporten för
norra Järvafältet 2016*

Stjærtmes

Under år 2016 observerades 193 arter på norra Järvafältet, vilket utgör ett av de större årsantalen som noterats.

Det allra högsta antalet är 199 arter, vilket observerades år 2012.

*Bland årets många arter finns **mindre sumphöna**, som utgör en ny art för Järvafältet.*

Extra noterbart och trevligt är att det under året räknades in rekordmånga rovfågelarter i området. Totalt observerades **18 olika arter rovfåglar** och bland dessa fanns så rara arter som **mindre skrikörn, röd glada, stäpphök** och **aftonfalk**.

Bland årets rariteter på norra Järvafältet fanns dessutom **vit stork, ägretthäger, kornknarr, hökuggla, berglärka, tallbit, bändelkorsnäbb** och **videsparv**.

Beträffande häckningar är det naturligtvis positivt att det gick mycket bra för "våra" bruna kärnhökar och fiskgjusar och att svarthakedoppingar åter äntligen lyckades häcka på norra delen av Järvafältet. Dessutom var antalet brunandskullar i Ravalen fler än någonsin tidigare.

Av områdets tre storlomspar visade två upp totalt fyra ungar, men av dessa blev bara en unge flygg. Ett resultat som man trots allt får vara nöjd med och detta med tanke på de störningar som numera förekommer i områdets sjöar.

Tyvärn uppvisar emellertid allt flera av områdets fågelarter dåligt häckningsresultat.

Detta gäller framför allt gäss, änder och vadare som t ex tofsvipor. Antalet flygga ungar för dessa arter färre än tidigare.

Ett annat tämligen sorgligt kapitel är skratmåsarna vid Säbysjön, som blir mindre i antal för varje år. Dessutom kommer allt färre av deras ungar på vingarna, Orsaken till denna nedgång är att predatorer som t ex rävar numera tar sig i princip torrskodda ut till skratmåskolonins häckningsöar och där blir såväl ägg som ungar till rävmat.

På norra delen av Järvafältet observerades således 193 arter, vilket får anses vara ett klart godkänt resultat för området.

För att summera antalet arter som observerats på hela Järvafältet under år 2016, får man komplettera listan över den norra delens 193 arter med följande fyra arter: **prutgås, kungsfiskare, trastsångare** och **tajgasångare**.

Dessa arter observerades på den södra delen av Järvafältet, men inte på den norra.

Detta resulterar i att totalt 197 arter observerades på hela Järvafältet under år 2016.

TEXT/FOTO: OLLE BERNARD, REDAKTÖR

KNÖLSVAN

HÄCKNINGAR:

Säbysjön: 1 par med 7 ungar,

Ravalen: 1 par 3 ungar (RJ mfl).

Översjön: 1 par misslyckat häckningsförsök (HK).

MINDRE SÅNGSVAN

17/3 2 ex. sträckte tillsammans med sångsvanar över 30-meterskärret (JOK).

TIDIGARE OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:

2000- 2 ex/01-1 ex/03- 10 ex/07- 13 ex.

2008- 1 ex/09- 1 ex/10- 1 ex/11- 8 ex.

2012- 7 ex/13- 5 ex/14- 4 ex/15- 1 ex.

SÅNGSVAN

HÄCKNINGAR:

Väsby sjöäng: 1 par fick 5 ungar, men bara tre av dessa blev flygga.

STRÄCKANDE SÅNGSVANAR:

Vid vårsträcket räknades totalt ca 650 st sångsvanar och under höststräcket fram till årets slut totalt ca 1180 st sångsvanar.

SÄDGÅS

Under vårsträcket observerades 350 st sädgäss och under höststräcket 3 800 st.

Höstantalet bör vara det överlägset största som noterats för området.

Bästa sträckdagen var den 29/10 då 1 510 st sädgäss passerade över 30-meterskärret.

Ingen sädgås sågs rasta i området.

SPETSBERGSGÅS

17/3 5 ex. sträckte över 30-meters (MW).

21/3 3 ex. sträckte över 30-meters (JOK).

22/3 5 ex. sträckte över 30-meters (JOK).

2/4 1 ex. sträckte Säbysjön (OB mfl).

5/9 1 ex. sträckte Fornborgsberget (MW).

3/10 1 ex. sträckte över 30-meters (JOK).

4/10 5 ex. sträckte Fornborgsberg (MW).

ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:

2003- 4 ex/04- 3 ex/06- 6 ex/07- 2 ex.

2008- 1 ex/09- 4 ex/11- 6 ex/12- 1 ex.

2013- 11 ex/14- 7 ex/15- 2 ex/16- 21 ex.

BLÄSGÅS

9/3 4 ex. sträckte över 30-meters (JOK).

23/3 2 ex. rastade Säby strandäng (JOK).

2/4 23 ex. sträckte över 30-meters (JOK).

5/9 2 ex. sträckte Fornborgsberget (MW).

13/10 1 ex. sträckte över Fäboda (BW).

15/10 50 ex. sträckte 30-meters (TC,PA).

ANTAL OBSAR UNDER 1990- O. 2000-TALET:

1994- 2 ex/96- 17 ex/97- 1 ex/99- 1 ex.

2000- 4 ex/01- 2 ex/03- 3 ex/04- 4 ex.

2005- 5 ex/06- 70 ex/07- 37 ex.

2008- 2 ex/10- 4 ex/11- 5 ex/12- 79 ex.

2013-14 ex/14- 11 ex/15- 5 ex/16- 82 ex.

GRÅGÅS

HÄCKNINGAR:

Säby strandäng: 4 kullar, totalt 23 ungar varav alla utom en nådde flygg ålder.

STORT ANTAL RASTANDE:

1-3/8 100-150 ex i södra Säbysjön.

(GRÅGÅS x KANADAGÅS)

En s k blandhäckning resulterade i två ungar vid Väsby sjöäng.

Ingen av dessa hybrider blev dock flygg.

KANADAGÅS

HÄCKNINGAR:

Säbysjön: 5 kullar.

Antalet häckningar och kullar fortsätter att minska i området.

STORT ANTAL RASTANDE:

26-29/10 175 ex. övernattnat Säbysjön (HQ).

VITKINDAD GÅS

Totalt observerades ca 5 st rastande vitkindade gäss i området. Arten har aldrig valt att rasta i något större antal på norra delen av Järvafältet. Däremot på den södra delen.

BLÄSAND

25/3-7/4 3-5 ex. rastade Säby strandäng.

24-29/4 1-2 par rastade Säby strandäng.

29-31/5+13/6 1-2 ex. vid Säby strandäng/södra Säbysjön.

4-5/6 2-3 ex. rastade Ravalen (BW, RG).

Slutet aug: ca 10 ex. rastade i norra Säbysjön.

Början av sept: 20-50 ex. i norra delen av Säbysjön.

25/9 22 ex. kvar i norra Säbysjön (HK).

SNATTERAND

HÄCKNINGAR:

Säbysjön: 1-2 kullar.

Järfälla kyrkparksdamm: 1-2 kullar

KRICKA

Ingen häckning konstaterad i området.

STÖRRE ANTAL RASTANDE:

16/4 82 ex. rastade i södra delen av Säbysjön (HK).

GRÄSAND

HÄCKNINGAR- DELVIS UPPSKATTAT:

Säbysjön: minst 5 kullar.

Ravalen + Bögs våtmark: 2-3 kullar.

Väsby sjöng: 2-3 kullar.

Översjön: 1-2 kullar.

Järfälla kyrkparksdamm: 1-2 kullar.

STJÄRTAND

2/4 1 par rastade Säby strandäng (TW).

26/8-17/9 1 ex. rastade i norra delen av Säbysjön (KSJ,PA mfl).

17/9 3 ex. överflygande Ravalen (RJ).

ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:

2000- 5 ex/01- 6 ex/02- 2 ex/03- 6 ex.

2004- 9 ex/05- 32 ex/06- 27 ex.

2007- 47 ex/08- 2 ex/2009- 65 ex.

2010- 5 ex/11- 19 ex/12- ca 100 ex.

2013- 9 ex/14- 10 ex/15- 27 ex/16- 5 ex.

ÅRTA

29-30/4 1 par rastade på Säby strandäng (JOK), vilket utgör årets enda observation av arten.

SKEDAND

Under häckningstid uppehöll sig flera skedandspar vid Väsby sjöäng och södra delen av Säbysjön, men tyvärr upptäcktes inga skedandsungar.

BRUNAND

HÄCKNINGAR:

Södra delen Säbysjön: 3 kullar (JOK).

Ravalen: 4-5 kullar (MW), bör vara det största antal kullar som noterats i sjön.

VIGG

HÄCKNINGAR:

Säbysjön, södra: minst 3 kullar (OB).

STÖRRE ANTAL:

31/3 84 ex. rastade i Ravalen (MW, KC).

1/11 ca 50 ex. rastade Ravalen (RJ, MW).

SJÖORRE

13-28/10 1 ex. honfärgad rastade i Ravalen (MW mfl).

BERGAND

Under perioden 9/10-5/11 rastade bergänder i Ravalen. Antalet varierade och som mest räknades 7 st bergänder.

16/10 6 ex. i Ravalen (HS).

3/11 7 ex. i Ravalen (MW).

KNIPA

HÄCKNINGAR- DELVIS UPPSKATTAT:

Säbysjön: 1 kull med 2 stora ungar 21/6.

Ravalen: 3-5 kullar.

Järfälla kyrkparksdamm: 1 par gjorde även i år häckningsförsök.

STÖRRE ANTAL:

31/3 35 ex. rastade i Ravalen (RG).

6/10 30 ex. i Ravalen (MW).

1/11 85 ex. i Ravalen (MW).

SALSKRAKE

25-28/3 1 ex. rastade Säbysjön (HK mfl).

30/3 3 ex. rastade södra Säbysjön (HQ).

31/3-1/4 3 ex. rastade i Ravalen (JOK).

7-8/4 3 ex. rastade i Ravalen (KC mfl).

26/9-6/10 1 ex. rastade i Ravalen

(KC, MW mfl).

9-11/10 2 ex. rastade Ravalen (MH mfl).

13-15/10 1 ex. rastade i Ravalen.

ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:

2001- 31 ex/02- 2 ex/03- 7 ex.

2004- 1 ex/05- 2 ex/06- 0 ex/07- 0 ex.

2008- 1 ex/09- 4 ex/10- ca 25 ex.

2011- 35-40 ex/12- 13 ex/13- 2 ex.

2014- 7 ex/15- 11 ex/16- 15 ex.

SMÅSKRAKE

2/9 1 ex. överflygande vid Fornborgsberget (MW).

STORSKRAKE

Under våren observerades som normalt relativt få sträckande/rastande storskrakar.

Under höststräcket sågs däremot som vanligt betydligt flera och totalt passerade ca 800 st storskrakar över området.

FASAN

STORLOM

HÄCKNINGAR:

Under häckningssäsongens inledning fanns i likhet med de senaste ca 15 åren två par i Säbysjön och ett par i Översjön.

Säbysjön:

Säbysjöns båda par lyckades ruva fram två ungar vardera, men endast en av dessa fyra ungar nådde flygg ålder.

Översjön:

Ett par ruvade den 31/5-12/6, men häckningsförsöket avbröts (HK).

SMÅDOPPING

Endast ett fåtal observationer vid Väsby sjöäng, Ravalen, Säbysjön och Järfälla kyrkdamm. Dock ingen häckning.

SKÄGGDOPPING

HÄCKNINGAR:

Säbysjön: 1 kull (TC mfl).

Ravalen: 3-4 kullar (MW).

GRÅHAKEDOPPING

Under perioden 14/4-1/7 sågs en gråhakedopping vid åtskilliga tillfällen i Ravalen. Den senare delen av denna tid var gråhakedoppingen i princip stationär vid sjön.

En så här långstannande gråhakedopping har sannolikt aldrig tidigare upplevts på Järvafältet.

Var detta möjligen inledningen på en första häckning av arten i vårt område?

SVARTHAKEDOPPING

Under år 2015 gjorde ett svarhakedoppingpar försök att häcka i den anlagda dammen nära Järfälla kyrka. Paret byggde tre bon och inledde ruvning i samtliga, men all försök misslyckades. I år återkom paret till lokalen och lyckades mycket bra med häckningen. Ett bo byggdes i kyrkdammen och i detta ruvades två kullar fram.

Totalt lyckades paret få 4 + 2 ungar på vingarna, vilket verkar vara unikt bra för ett svarthakedoppingpar.

Senaste lyckade häckningar för arten på norra Järvafältet var åren 2004 och 2005 vid Ravalen.

STORSKARV

Arten rastade och fiskade i ungefär samma antal som vanligt (ca 5 st storskarvar/dag) i områdets sjöar.

RÖRDROM

För tredje året på rad häckade ett rördromspar i södra delen av Säbysjön. Den 8/7 konstaterades att paret lyckats få fram två ungar, som bör ha blivit flygga. Även i år hördes inte rördrommarna "tuta" särskilt ofta, egentligen knappast alls, vilket upplevs som en aning märkligt.

ÄGRETHÄGER

12/5 1 ex. rastade på Säby strandäng och utanför Säby gårds kanal (FK mfl).
SAMTLIGA OBSERVATIONER AV ARTEN:
2008.04.19- 1 ex. rastade i 30-meters.
2008.11.07- 1 ex. sträckte 30-meters.
2011.04.24- 1 ex. rastade i 30-meters.
2011.05.13- 1 ex. rastade på Säby strand.
2016.05.12- 1 ex. rastade på Säby strand.

GRÅHÄGER

Även i år häckade gråhägrar nära Tånglöt (6 bon), där de även häckade år 2015, då 7 bon (HK).

VINTEROBSERVATIONER:

Enstaka gråhägrar besökte som vanligt områdets sjöar, kärr och bäckar under vintermånaderna.

VIT STORK

3/5 1 ex. sträckte mot söder över Säbysjön (TC, RG, OB, PA).

Utgör det 3:e fyndet av vit stork i området under 2000-talet. Av dessa vita storkar har två rastat i området (Väsby sjöäng 2004 och IKEA-pölen 2015).

BIVRÅK

Ingen häckning konstaterad, men antalet observationer under häckningstid gör att 1-3 par även i år bör ha häckat i området. Under höststräcket räknades ca 55 st bivråkar över bl a 30-meterskärret och Fornborgsberget.

RÖD GLADA

Under 2016 upptäcktes tre röda glador över området – två under våren och en under hösten.

10/4 1 ex. över 30-meterskärret (gm OB).

30/4 1 ex. över 30-meterskärret

(HSU, OB, MG).

2/10 1 ex. sträckte 30-meters (HD mfl).

SAMTLIGA OBSERVATIONER AV ARTEN:

1958.04.21- 1 ex. överflygande Ärvinge.

1998.07.12- 1 ex. över Stäket-

Rotebroleden.

1999.07.20- 1 ex. sträckte 30-meters.

2013.04.23- 1 ex. sträckte över 30-meters

2013.08.02- 1 ex. sträckte 30-meters.

2016.04.10- 1 ex. sträckte 30-meters.

HAVSÖRN

Havsörnar, såväl gamla som yngre individer, uppträder i allt större omfattning och antal på Järvafältet och då framför allt i områdets norra del.

Arten rastar numera ofta vid främst områdets sjöar. Detta gäller dock inte under fiskgjusarnas häckningstid, eftersom dessa då som regel lyckas driva iväg havsörnarna.

BRUN KÄRRHÖK

HÄCKNINGAR:

Säbysjön, sydvästra: 1 par fick 4 ungar.

Säbysjön, östra: 1 par fick 3 ungar.

Vid Ravalen sågs ett brunhökspar under häckningssäsongens inledning, men ingen häckning genomfördes.

BLÅ KÄRRHÖK

Under vårsträcket sågs 2 st blå kärrhökar passera området.

Under höststräcket observerades 34 st blå kärrhökar.

STÄPPHÖK

17/4 1 ex. 2K födosökte vid Säby strandäng (KA, AM).

23/4 1 ex. 2K rastade vid Väsby sjöäng (IE).

TIDIGARE OBSERVATIONER AV STÄPPHÖK:

2003.05.06- 1 ex. hane över Säbysjön.

2005.09.05-06- 1 ex. hane över Fornborgsberget.

2011.05.17- 1 ex. hona över 30-meters.

2012.08.22- 1 ex. hona vid 30-meters.

2015.08.31- 1 ex. hona över 30-meters.

DUVHÖK

Antalet häckande par bör som vanligt vara 2-3 st i området.

SPARVHÖK

Antalet häckande par i området bör vara minst 5 st.

HÖSTSTRÄCK:

Under höststräcket sågs ca 200 st sparvhökar passera över området, vilket är det lägsta antalet på tio år.

ORMVRÅK

Antalet häckningar på norra Järvafältet bör vara minst 5 st, vilket är stabilt för området.

Några ormvråkar (2-3 st) övervintrade som vanligt.

VINTEROBSERVATIONER:

Jan-feb: minst 2 ex. övervintrade.

Dec: minst 3 ex. stationära i området.

HÖSTSTRÄCK:

Totalt sträckte ca 740 st ormvråkar över området.

De bästa sträckdagarna var den 2/10 och 3/10 då totalt ca 240 ormvråkar sträckte över 30-meterskärret.

FJÄLLVRÅK

VINTEROBSERVATIONER:

Under januari-februari observerades totalt ca 5 st fjällvråkar vid bl a 30-meterskärret.

VÅRSTRÄCK:

Under mars-maj sågs 13 st sträckande fjällvråkar.

HÖSTSTRÄCK:

Under sept-nov sågs 91 st sträckande fjällvråkar.

KUNGSÖRN

8/4 1 ex. sträckte över Molnsätra och Skillinge golfbana (FK, PF).

2/10 1 ex. sträckte över 30-meters (JOK).

ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:

2000- 1 ex/01- 2 ex/02- 3 ex.

2003- ca 10 ex/04- 5 ex.

2005- minst 6 ex/06- 4 ex/07- 1 ex.

2008- 9 ex/09- 2 ex/10- 2 ex/11- 3 ex.

2012- 7 ex/13- 5 ex/14- 4 ex.

2015- 4 ex/2016- 2 ex.

MINDRE SKRIKÖRN

17/9 1 ex. sträckte över 30-meterskärret (JW, NE mfl).

Utgör fynd nr 3 av arten på Järvafältet.

OBSERVATIONER AV MINDRE SKRIKÖRNAR:

1999.07.30- 1 ex. sträckte över Säbysjön.

Utgjorde då det första fyndet av arten inom Stockholms rapportområde.

2012.08.24- 1 ex. sträckte över 30-meterskärret.

2016.09.17- 1 ex. sträckte över 30-meterskärret.

FISKGJUSE

HÄCKNINGAR:

Säbysjön, Kärleksholmen: 1 par fick 3 ungar flygga.

Översjön, Getholmen: 1 par fick

2 ungar flygga.

TORNFALK

Inte heller i år upptäcktes någon tornfalkhäckning på hela Järvafältet. Detta trots att några få observationer gjordes vid bl a 30-meterskärret och Skillinge golfbana under häckningstid. Senaste häckningen på Järva var år 2012.

AFTONFALK

17/5 1 ex. hanne jagade Finnängen (KJ).
OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:
2005.08.30- 1 ex. hanne sträckte över 30-meterskärret.
2005.09.08- 1 ex. (1K) över Säbysjön.
2007.09.07- 1 ex. (1K) över 30-meters.
2007.09.11- 1 ex. ad hanne sträckte Fornborgsberget.
2016.05.17- 1 ex. hanne vid Finnängen.

STENFALK

Totalt observerades 5 st stenfalkar i området. Av dessa 4 st i samband med höststräcket, vilket utgör ett av de lägre höstantalen under 2000-talet.
24/4 1 ex. vid Rocksta (NJ).
15/9 1 ex. sträckte över 30-meterskärret.
16/9 1 ex. sträckte över 30-meterskärret.
17/9 1 ex. sträckte över 30-meterskärret.
4/10 1 ex. över Fornborgsberget (MW).
ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:
2000- 6 ex/01- 6 ex/02- 4 ex/03- 8 ex.
2004- 10 ex/05- 37 ex/06- 23 ex.
2007- 21 ex/08- 19 ex/09- 17 ex.
2010- 10 ex/11- 15 ex/12- 6 ex.
2013- 5 ex/14- 4 ex/15- 7 ex/2016- 5 ex.

LÄRKFALK

Arten häckade även i år nära Älgkärrstippen och möjligen också i närheten av Fäboda, Översjön och Ravalen.

PILGRIMSFALK

Totalt observerades 11 st pilgrimfalkar över området.
Två av dessa under våren, resterande nio i samband med höststräcket.
ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:
2000- 8 ex/01- 1 ex/02- 3 ex/03- 4 ex.
2004- 11 ex/05- 23 ex/06- 15 ex.
2007- 10 ex/08- 5 ex/09- 7 ex.
2010- 9 ex/11- 11 ex/12- 18 ex.
2013- 11 ex/14- 4 ex/15- 12 ex/16- 11 ex.

VATTENRALL

Arten bör som vanligt häckat med några par vid Ravalen och Säbysjön inkl. 30-meterskärret samt i år möjligen också vid Väsby sjöäng.

SMÅFLÄCKIG SUMPHÖNA

1/5 1 ex. i 30-meterskärret (TC).
1-24/5 1-2 ex. på Säby strandäng (JOK).
ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:
2000- 5 ex/01- ca 5 ex/02- 3 ex.
2003- 0 ex/04- 5 ex/05- 2 ex/06- 2 ex.
2007- 0 ex/08- 0 ex/09- 4-5 ex.
2010- 1 ex/11- 2 ex/12- 3 ex/13- 6 ex.
2014- 1 ex./15- 2 ex/2016- 2-3 ex.

MINDRE SUMPHÖNA

13/6-2/7 1 ex. vid sydvästra delen av Ravalen (MW mfl).

Utgör första fyndet av arten på Järvafältet.

KORNKNARR

22/5 1 ex. på Säby strandäng (JOK).
Utgör årets enda fynd av arten på Järvafältet.
Under 2000-talet har ca 10 kornknarrar upptäckts i området.

RÖRHÖNA

HÄCKNINGAR:
Järfälla kyrkparksdamm: 2 par fick minst 3 kullar (HK,OB mfl).
Ravalen: 1-2 kullar (RJ,MW mfl).
Säby strandäng: 1 par (OB).
IKEA-pölen: 1 par 25-30/4, men inga ungar.

SOTHÖNA

Arten häckade som vanligt vid Ravalen, Säbysjön och Väsby sjöäng.
Liksom ifjol verkar det som att antalet häckande sothöns minskat något i området.
Säbysjön: 5-10 kullar.
Ravalen: 19/6 ca 40 ungar (gmAP).
STÖRRE ANTAL:
25/8 120 ex. i Ravalen (KC).

TRANA

HÄCKNING:
Väsby sjöäng: 1 par fick en unge som tyvärr saknades från mitten av sommaren.
30-meterskärret: 1 par uppehöll sig på norra delen av lokalen, men ingen unge synlig. Troligen ett misslyckat häckningsförsök på denna lokal.

STRANDSKATA

Totalt observerades endast fem strandskator, samtliga överflygande – fyra över Ravalen och en över IKEA-pölen.

MINDRE STRANDPIPARE

HÄCKNING:
1 par häckade mellan Gamla Enköpingsvägen och E18 (Barkarby), fick åtminstone en unge.

STÖRRE STRANDPIPARE

23/4 1 ex. sträckte över 30-meters (JOK).
ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:
2005- 6 ex/06- 5 ex/07- 10 ex/08- 13 ex.
2009- 17 ex/10- 16 ex/11- 6 ex/12- 4 ex.
2013- 2 ex/14- 5 ex/15- 2 ex/2016- 1 ex.

LJUNGPIPARE

Under sträcktid observerades totalt 10 st ljungpipare. En av dessa rastade i 30-meterskärret.

Barkarby flygfält utgjorde tidigare områdets klart säkraste lokal för att få se rastande ljungpipare, men p g a detta områdes exploatering har ingen ljungpipare rapporterats härifrån under de senaste åren.

KUSTPIPARE

4/8 2 ex, sträckte med myrspovar över Säbysjön (JW,TC).
9/8 5 ex. sträckte över 30-meters (TC).
11/8 2 ex. sträckte över 30-meters (TC,PA).
ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:
2000- 1 ex/01- 2 ex/02- 0 ex/03- 1 ex.
2004- 1 ex/05- 28 ex/06- 2 ex/07- 38 ex.
2008- ca 130 ex/09- 13 ex/10- 19 ex.
2011- 3 ex/12- 127 ex/13- ca 810 ex.
2014- 3 ex/15- 12 ex/2016- 9 ex.

TOFSVIPA

Antalet häckande tofsvipor fortsätter minska i området. Av de få framkläckta ungar vid områdets våtmarker, är det bara någon enda som når flygg ålder.
HÄCKNINGAR/HÄCKNINGSFÖRSÖK DELVIS UPPSKATTAT:
Säby strandäng: max 5 par.
30-meterskärret/Sjögärdet: ca 3 par.
Väsby sjöäng: 1-2 par.
Lindalen: 1-2 par (BH).

MOSNÄPPA

13/5 2 ex. fodosökte på flytande växter i Ravalen (KC).
13/5 1 ex. rastade södra Säbysjön (HQ).
18-20/8 2 ex. rastade på boplatzformen i södra delen av Ravalen (JOK).
Totalt fem rastande mosnäppor är fler än normalt under de senaste åren.

KÄRRSNÄPPA

12/7 10 ex. sträckte över södra Säbysjön (KSJ).
En så stor grupp med kärrsnäppor har inte observerats på Järvafältet på åtskilliga år.

MYRSNÄPPA

22-29/5 1 ex. rastade på Säby strandäng (JW mfl).
Senaste observationen, innan årets upptäckt, gjordes vid Säbysjön augusti 2011.

BRUSHANE

I samband med vårsträcket observerades totalt ca 50 st brushanar, flertalet rastande eller överflygande vid Säby strandäng.

DVÄRGBECKASIN

12/9 1 ex. vid 30-meterskärret (KJ).
15/10 1 ex. norr Järfälla kyrkdamm (JW).
4/11 1 ex. rastade i 30-meterskärret (TC).
5/11 1 ex. norr Järfälla kyrkdamm (JW).
16/11 1 ex. norr Järfälla kyrkdamm (HQ).
VINTEROBSERVATION:
7-12/1 1 ex. norr om Järfällakyrkdamm (HK mfl).
ANTAL OBSERVATIONER AV DVÄRGBECKASINER UNDER 2000-TALET:
2000- ca 11 ex/01- ca 8 ex/02- 6 ex.
2003- 4 ex/04- ca 11 ex/05- 4 ex.
2006- 10-12 ex/07- ca 7 ex/08- ca 8 ex.
2009- ca 7 ex/10- 8 ex/11- 7 ex/12- 8 ex.
2013- 2 ex/14- 12 ex/15- 5 ex/16- 5 ex.

DUBBELBECKASIN

Totalt hördes 2-3 st dubbelbeckasiner i området.

8+11/5 1 ex. spelade i 30-meterskärret (ALA+JW).

14/5 1 ex. hörd vid Väsby sjöäng (JMO).

MORKULLA

Artens uppträdande i området bedöms vara relativt stabilt.

MYRSPOV

30/4 3 ex. sträckte 30-meters (HSU).

4/8 14 ex. sträckte över Säbysjön

(JW,TC,PA).

11/8 9 ex. sträckte 30-meters (TC,PA).

ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:

2000- 0 ex/01- 42 ex/02- 1 ex/03- 50 ex.

2004- ca 130 ex/05- 5 ex/06- 0 ex.

2007- 2 ex/08- 1 ex/09- 53 ex/10- 57 ex.

2011- 5 ex/12- 81 ex/13- ca 500 ex.

2014- ca 50 ex/15- ca 50 ex/16- 26 ex.

SMÅSPOV

24/4 1 ex. rastade Säby strandäng (JOK).

30/4 10 ex. sträckte 30-meters (JOK).

ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:

2000- 1 ex/01- 2 ex/02- 1 ex/03- 9 ex.

2004- 0 ex/05- 3 ex/06- 4 ex/07- 9 ex.

2008- 4 ex/09- 10 ex/10- 4 ex/11- 3 ex.

2012- 4 ex/13- 8 ex/14- 7 ex/15- 5 ex.

2016- 11 ex.

STORSPOV

UNDER VÅRSTRÄCKET observerades totalt 69 st sträckande storspovar.

UNDER RETURSTRÄCKET sågs 26 st storspovar.

Ingen rastande storspov rapporterades.

SVARTSNÄPPA

Under vårsträcket observerades endast två svartsnäppor, båda rastande på Säby strandäng.

7/5 1 ex. rastade Säby strandäng (HQ).

13/5 1 ex. rastade Säby strandäng (LES).

Även under hösten sågs två svartsnäppor.

14/6 2 ex. överflyg Säby strandäng (HQ).

RÖDBENA

I samband med vårsträcket observerades totalt 6 st rödbenor.

Vid retursträcket sågs dock endast en.

GLUTTSNÄPPA

I samband med vårsträcket observerades totalt ca 10 st gluttsnäppor.

Under retursträcket observerades totalt

6 st gluttsnäppor.

SKOGSSNÄPPA

Arten häckade som vanligt med flera par i området.

GRÖNBENA

STÖRRE ANTAL GRÖNBENOR VÅREN:

11/5 ca 100 ex. rastade i 30-meters (OB).

DRILLSNÄPPA

Ett par häckade vid Översjön, som under många år utgjort områdets enda säkra häckningslokal för arten (HK mfl).

DVÄRGMÅS

Antalet observationer av dvärgmåsar i området uppvisar tyvärr en tydlig negativ trend med endast ett fynd år 2016 och två under år 2015.

8/5 1 ex. födosökte i södra delen av Säbysjön, vilket utgör årets enda observation av arten (KSJ,OB).

SKRATTMÅS

Inför häckningssäsongen var skrattmåsarernas häckningsöar utanför Säby strandäng bra avröjda.

Häckning inleddes av 500- 800 st måsar på strandängens nordligaste öar.

På de södra öarna, som liksom ifjol var åtkomliga för rävar, avstod däremot måsarna från att försöka häcka.

Däremot försökte ca 100 måsar häcka på en solitär ö mellan Säby gårds kanal och Jägarkullen.

Tyvärr stordes skrattmåsarernas häckningsförsök på västra sidan av sjön (Säby gårdssidan) av att flera flytöar fastnade, där måsarna inlett häckning. Dessa flytöar kom att utgöra broar som räven utnyttjade, så att den tämligen enkelt kunde ta sig ut till måsarnas bon/ungar.

P g a rävens besök i kolonin misslyckades nästan samtliga häckningsförsök på Säbysidan.

Däremot gick det mycket bra för de skrattmåsar som valde att häcka på mindre öar/tuvor i sjöns allra sydligaste del och på de mindre öarna/vassruggarna alldeles utanför Säbysjöns fågeltorn.

Den 1/6 hade räven tömt och skrämt iväg i princip alla måsar på hela Säbysidan.

Den 20/6 fanns ca 100 häckande skrattmåspar i sjöns sydligaste del, dessutom ca 50 par på mindre öar utanför Säby strandängs öar samt ytterligare ca 50 par på de små öarna vid fågeltornet.

Totalt lyckades i år ca 200 skrattmåspar få 250-300 ungar flygga.

Häckningsresultatet har under de tre senaste åren varit betydligt sämre jämfört med åren 2000-2013, då det som mest blev 1750 ungar flygga.

En förhoppning är att rävens hårda skattning av skrattmåsarernas häckning snarast kan förhindras, annars finns risken skrattmåsarerna avstår från att häcka vid Säbysjön.

ANTAL FLYGGA SKRATTMÅSUNGAR UNDER 2000-TALET:

2000- 1750 st/01- 1500-1700 st.

2002- 1300-1500 st/03- 800 st.

2004- minst 1000 st/2005- 300 st.

2006- 1000-1100 st/2007- 1250 st.

2008 - 1100-1200 st/09- 1100 st.

2010- 800 st/11- 600-700 st/12- 1000 st.

2013- 500-600 st/14- 50-100 st.

2015- 200 st/2016- 250-300 st.

FISKMÅS

Ingen häckning av arten i området.

SILLTRUT

Även i år saknades häckande silltrutar på norra delen av Järvafältet.

GRÅTRUT

Ingen häckning av arten i området.

HAVSTRUT

SOMMARFYND:

Juni 1-2 ex. i Ravalen (MW mfl).

SKRÄNTÄRNA

Totalt observerades 11 st skrëntärnor, bl a 6 st sträckande över 30-meterskärret den 15/8.

ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:

2000- 4 ex/01- 7 ex/02- 4 ex/03- 5 ex.

2004- 4 ex/05- 8 ex/06- 4 ex/07- 4 ex.

2008- 9 ex/09- 17 ex/10- 9 ex/11- 9 ex.

2012- 12 ex/13- 6 st/14- 4 ex/15- 6 ex.

2016- 11 ex.

FISKTÄRNA

Inte heller i år fanns några häckande fisktärnor i området.

SILVERTÄRNA

Antalet observerade silvertärnor var färre än normalt.

Under våren observerades endast totalt fyra silvertärnor vid norra Järvafältet, samtliga vid Säbysjön.

13/5 2 ex. födosökte vid Säbysjön (OB,JW mfl).

16/5 1 ex. sträckte Säbysjön (TC,HK).

17/5 1 ex. över Säbysjön (KSJ).

Under retursträcket sågs endast två silvertärnor.

4/7 2 ex. sträckte över Säbysjön (TC).

TAMDUVA

SKOGSDUVA

RINGDUVA

STÖRRE ANTAL:

2/10 750 ex. sträckte över 30-meters.

VINTEROBSERVATIONER:

Under jan-feb+dec gjordes ett flertal observationer.

GÖK

Artens uppträdande i området upplevdes även i år som relativt bra.

HÖKUGGLA

29/10 1 ex. rastade öster om Säbysjön (gm OB).

OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:

2000.01.28- 1 ex. jagade söder om Ravalen.

2008.11- 1 ex. vid E18/Rotebroavfarten.

2012- 1 ex. vid 30-meterskärret

(Vinterkohagen).

2014.04.15- 1 ex. rastade i Viby.

2016.10.29- 1 ex. rastade öster Säbysjön.

KATTUGGLA

KONSTATERAD HÄCKNING:

28/6 3 ungar väster om Ravalen.

Dessutom bör ytterligare några, men tyvärr inte upptäckta häckningar, ha genomförts i området.

Den populära "visningsugglan" vid Djupan var även i år tämligen ofta synlig. Åtminstone ibland.

HORNUGGLA

2/1 1 ex. rastade i Åkerbykärret (SÖ).
12/5 1 ex. födosökte vid 30-meters (JOK).
Ingen häckning konstaterad i år på hela Järvafältet.

TORNSEGLARE

GÖKTYTA

Antalet göktyteobservationer var i år något färre jämfört med de senaste åren.

En kull ringmärktes av ”Projekt göktyta”.

GRÖNGÖLING

Artens förekomst på norra Järvafältets bedöms vara stabilt bra.

SPILLKRÅKA

Artens förekomst på norra Järvafältet bedöms vara stabil.

STÖRRE HACKSPETT

MINDRE HACKSPETT

Arten behåller sin goda status med minst 5 häckande/revirhävande par på norra Järvafältet, vilket naturligtvis är mycket glädjande.

TRÄDLÄRKA

Under vårsträcket observerades 7 st trädlärkor och under höststräcket 12 st. Antalen klart färre än tidigare, vilket även noterades åren 2013 och 2014. Ingen sjungande trädlärka rapporterades i området.

SÅNGLÄRKA

Antalet häckande sånglärkor fortsätter att minska kraftigt i området p g a att Barkarbyfältet exploateras. Detta fält har egentligen under omätbart lång tid utgjort artens överlägset bästa häckningslokal på norra Järvafältet.

BERGLÄRKA

28/11 1 ex. sträckte 30-meters (OB,TC).
SAMTLIGA OBSERVATIONER AV ARTEN:
1967.10.14-15- 2 ex. rastade vid 30-meterskärret.
1995.10.29- 1 ex. sträckte över Älgkärrstippen.
1999.10.09-16- 1 ex. rastade på Älgkärrstippen.
2004.11.02- 1 ex. sträckte över Fornborgsberget och 30-meterskärret.
2005.03.31- 1 ex. rastade på Säby strandäng.
2014.12.21- 1 ex. sträckte 30-meters.
2016.11.28- 1 ex. sträckte 30-meters.

BACKSVALA

Ingen häckning i området och observationer av arten, vilka sker under sträcktid, är numera mycket få.

LADUSVALA

Ladusvalan är sedan flera år tillbaka den överlägset vanligaste svalan i området.

HUSSVALA

Observationerna av hussvalor tenderar till att bli allt färre i området.

TRÄDPIPLÄRKA

ÄNGSPIPLÄRKA

Arten häckar fortfarande med några få par i området och detta bl a på f d Barkarby flygfält.

RÖDSTRUPIG PIPLÄRKA

Totalt observerades 7 st röststrupiga piplärkor, samtliga i samband med höststräcket. Flertalet av dessa observationer gjordes vid 30-meterskärret.
ANTAL OBSERVATIONER UNDER 2000-TALET:
2000- 3 ex/01- 2 ex/02- 1 ex/03- 2 ex.
2004- 4 ex/05- 4 ex/06- 7 ex/07- 3 ex.
2008- 3 ex/09- 1 ex/10- ca 15 ex.
2011- ca 11 ex/12- 18 st/13- max 20 ex.
2014- ca 9 ex/15- 8 ex/2016- 7 ex.

GULÄRLA

Endast några mycket få observationer av sydliga gulärlor gjordes och denna gulärleras saknas sedan 2013 som häckfågel på Järvafältet.
Nordliga gulärlor rastade under sträcktid på flera platser i området.

SÄDESÄRLA

SIDENSVANS

STÖRRE ANTAL UNDER JAN-FEB:
12/1 63 ex. vid 30-meterskärret
STÖRRE ANTAL UNDER HÖSTEN:
28/10 ca 800 ex. i Viby (MW).
29/11 150 ex. Viby (MW).

STRÖMSTARE

Januari: 1 ex. vid Igelbäcken (30-meterskärret och söder om flygfältet).
3-6/1 1-2 ex. vid Vibyån, norr om Ravalen (JMY,MW mfl).
14/1 1 ex. vid Skillinge golfbana (SN).
November-december:
22-24/11 1 ex. 30-meterskärret (HK mfl).
3/12 1 ex. rastade vid Vibyån, norr om Ravalen (ÅJ).
4/12 1 ex. vid Tånglötsbäcken (PA).

GÄRDSMYG

Flera milda vintrar har säkert bidragit till att antalet häckande gärdsmygar i området bör vara fler än kanske någonsin tidigare.

JÄRNSPARV

Sjungande järnsparvar hördes på några platser i området.

RÖDHAKA

VINTEROBSERVATIONER, JAN-FEB+DEC:
Några få övervintrande rödhakar besökte som vanligt matningarna på Järvafältet.

NÄKTERGAL

Artens uppträdande i området upplevs som stabilt.

BLÅHAKE

Under perioden 22/8-21/9 observerades rastande blåhakar vid framför allt de av skådare mycket välbevakade 30-meterskärret. Störst antal som sågs samtidigt var ca fem st.

Även vid Ravalen sågs relativt många blåhakar under denna period.

RÖDSTJÄRT

Antalet observationer av arten tyder på flera häckningar i området.

SVART RÖDSTJÄRT

12/5 1 ex. hona rastade vid Säby strandäng (HQ).
10-13/11 1 ex. hane födosökte vid Bögs gård (JOK).

BUSKSKVÄTTA

Observationer tyder på några relativt få häckningar i området, bl a vid 30-meterskärret och på det f d flygfältet.

STENSKVÄTTA

RINGTRAST

17/4 1 ex. hane rastade vid Molnsätra (GBR,LI mfl)
UNDER 2000-TALET har hittills 25 st ringtrastar observerats i området.
UNDER 1990-TALET observerades arten endast vid fem tillfällen.

KOLTRAST

BJÖRKTRAST

TALTRAST

RÖD Vingetrast

DUBBELTRAST

Antalet häckande par upplevs som stabilt och kanske t o m ökande i området.

GRÄSHOPPSÅNGARE

24/5 1 ex. vid Sjögårdet (IE).
I år endast denna observation och detta av en tillfälligt sjungande gräshoppsångare.
ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:
2000- 6 ex/01- 2 ex/02- 1 ex/03- 2 ex.
2004- 1 ex/05- 2 ex/06- 0 ex/07- 2 ex.
2008- 1 ex/09- 2 ex/10- 2 ex/11- 1 ex.
2012- 2 ex/13- 5 ex/14- 2 ex/15- 5 ex.
2016- 1 ex.

BUSKSÅNGARE

31/5-22/6 1 ex. i trädningen mellan Järfälla kyrkpark och Bällstån (JW mfl).
2/6 1 ex. nära Bögs gård (HS mfl).

UNDER 2000-TALET har ca 15 st busksångare observerats på norra Järvafältet.

SÄVSÅNGARE

KÄRRSÅNGARE

Arten återvände även i år till den klassiska kärrsångarlokalen – vassruggen nära Järfälla kyrkdamm. Här har kärrsångare funnits i princip varje år sedan 1985.

21/5-21/6 1 ex. i Kyrkparkens vassrugg.
4/6 1 ex. vid Ballstaån nära E18 (JW).
ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:
2000- 12 ex/01- 5 ex/02- 6 ex.
2003- 3 ex/04- 2 ex/05- 6 ex/06- 1 ex.
2007- 2 ex/08- 2 ex/09- max 5 ex.
2010- 2-3 ex/11- 2 ex/12- 6 ex.
2013- 5 ex/14- 6 ex/15- 3 ex/16- 2 ex.

RÖRSÅNGARE

HÄRMSÅNGARE

Under perioden 18-26/5 observerades 4 st sjungande härmsångare i området. 18-24/5 1 ex. i Vinterkohagen (TC mfl). 22/5 1 ex. norr Ravalen (MW,RJ). 23/5 1 ex. vid Stäketavfarten (NF). 22-26/5 1 ex. vid Järfälla kyrka (JOK).
ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:
2000- 9 ex/01- 7 ex/02- 5 ex/03- 3 ex.
2004- 5 ex/05- 6 ex/06- 7 ex/07- 8 ex.
2008- 6 ex/09- 6 ex/10- 6 ex/11- 2 ex.
2012- 7 ex/13- 12 ex/14- 7-10 ex.
2015- 8 ex/2016- 4 ex.

ÄRMSÅNGARE

TÖRNSÅNGARE

TRÄDGÅRDSSÅNGARE

SVARTHÄTTA

GRÖNSÅNGARE

GRANSÅNGARE

Allt fler gransångare observeras under häckningstid (april-juni) och det är möjligt att arten också börjat häcka på Järvafältet.

LÖVSÅNGARE

KUNGSFÅGEL

GRÅ FLUGSNAPPARE

MINDRE FLUGSNAPPARE

14/5 1 ex. söder Säbysjöns fågeltorn (IE). 31/5-8/6 1 ex. i Hansta (AM mfl). UNDER 2000-TALET har hittills ca 24 st mindre flugsnappare observerats i området.

SVARTVIT FLUGSNAPPARE

SKÄGGMES

17/6 6 ex. vid sydöstra delen av Säbysjön (KSJ). Utgör årets enda observation av arten i området. Även under år 2015 gjordes endast en enda observation av skäggmes i området.

STJÄRTMES

Arten uppträder i samma tämligen goda förhållande som tidigare i området.

Stjärtmesar har under senare år blivit allt vanligare gäster vid områdets fågelmatningar.

ENTITA

Antalet häckande entitor är numera tyvärr mycket få i området.

TALLTITA

TOFSMES

SVARTMES

BLÅMES

TALGOXE

NÖTVÄCKA

TRÄDKRYPARE

TÖRNSKATA

Artens uppträdande i området är stabilt.

VARFÅGEL

1/1-12/4 1 ex. tämligen stationär vid 30-meterskärret. Under januari sågs vid några tillfällen två varfåglar samtidigt vid 30-meters och på flygfältet.

Från den 17/9 och året ut fanns åter en varfågel vid 30-meterskärret.

Under hösten observerades varfåglar även i Viby, Fäboda samt vid Säby strandäng, vilket innebär att fler än en varfågel inledde övervintringsförsök i området.

NÖTSKRİKA

SKATA

NÖTKRÅKA

Under år 2016 observerades fler nötkräkor än på åtskilliga år i området. Detta dessutom på olika platser i området, vilket är klart positivt och bidrar till en bedömning att arten fortfarande häckar i området.

KAJA

STÖRRE ANTAL:
20/10 4 000 sträckte över 30-meterskärret (TC).

RÅKA

Totalt observerades bara 9 st råkor i området varav följande två rastade: 23/4 1 ex. rastade Säby strandäng (RM). 28-31/12 1 ex. rastade i Barkarbystaden (AE mfl). Vinterobservationer av råkor är otroligt sällsynt i området.

KRÅKA

STÖRRE ANTAL:
5/10 180 ex. sträckte över 30-meters.
20/10 260 sträckte över 30-meters (TC).

KORP

Antalet häckande korp-par på norra Järvafältet bör även i år vara 3-4 st.

STARE

VINTEROBSERVATIONER (JAN-FEB):
10/1 1 ex. överflyg Barkarbyfältet (HQ).
1/2 1 ex. vid 30-meterskärret (JOK).
9/2 1 ex. vid Molnsätra (AM).
25/2 1 ex. vid 30-meterskärret (JOK).

GRÅSPARV

PILFINK

Arten fortsätter sin ökning i området.

BOFINK

VINTEROBSERVATIONER:
Under jan-feb liksom under december gästade några få bofinkar områdets fågelmatningar.

BERGFINK

GRÖNFINK

STEGLITS

Övervintrande steglitsar sågs som vanligt på många platser i området. Dock inte i några riktigt stora antal.

GRÖNSISKA

HÄMPLING

Ett par konstaterades försöka häcka vid Järfälla kyrka.

VINTERHÄMPLING

Under januari-februari uppehöll sig övervintrande vinterhämplingar på f d Barkarby flygfält samt vid den s k fågelrestaurangen (30-metersparkeringen). Vid flera tillfällen under denna period observerades 50-60 st vinterhämplingar.

Från den 30/10 fram till slutet av året observerades åter vinterhämplingar (max ca 40 st) i ovan angivna områden inkl. 30-meterskärret.

ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER 2000-TALET:
2000- 7 ex/01- 5 ex/02- 2 ex/03- ca 15 ex.
2004- 8 ex/05- 9 ex/06- ca 18 ex.
2007- 24 ex/2008- 15 ex/09- ca 100 ex.
2010- 100 ex/11- 40 ex/12- minst 17 ex.
2013- 27 ex/14- ca 150 ex/15- ca 125 ex.
2016- ca 100 ex.

GRÅSISKA

Under januari sågs flera gråsiskeflockar med upp till ca 200 individer. Under hösten observerades inga grupper med större antal gråsiskor.

SNÖSISKA*

Under januari observerades 1-2 st snösiskor på f d Barkarby flygfält och 30-meterkärrets fågelrestaurang. Under februari rapporterades totalt 4 st på det gamla flygfältet.

* Från år 2017 utgör snösiska ingen egen art, utan bedöms vara en ras av gråsiska.

HÖSTOBSERVATIONER AV SNÖSISKOR:

24/11 1 ex. norr om Ravalen (MW).
3/12 1 ex. i Viby (ÅJ).
ANTAL OBSERVATIONER AV SNÖSISKOR
UNDER 2000-TALET:
2000- 2 ex/01- 14 ex/02- 2 ex.
2003- ca 25 ex/04- ca 25 ex.
2005- max 15 ex/06- ca 20 ex.
2007- ca 12 ex/08- 0 ex/09- ca 10 ex.
2010- 7 ex/11- minst 5 ex/12- 4 ex.
2013- 5 ex/14- 8 ex/15- 2 ex/16- ca 8 ex.

TALLBIT

ÅRETS ENDA OBSERVATION:
13/9 1 ex. över Fornborgsberget
(MW,TW).

BÄNDELKORSNÄBB

ÅRETS ENDA OBSERVATION:
31/8 3 ex. rastade tillfälligt vid
Fornborgsberget (MW).

MINDRE KORSNÄBB

Även i år gjordes relativt få obser-
vationer av arten på Järvafältet.

STÖRRE KORSNÄBB

ÅRETS SAMTLIGA OBSERVATIONER:
5/9 1 ex. vid Fornborgsberget (MW).
8/9 5 ex. överflyg Älgkärrstippen (HQ).
30/9 1 ex. vid Fornborgsberget (MW).

ROSENFINK

16/5 1 ex. sjungande Säby gård (JOK).
6/8 1 ex. rastade vid 30-meters (IE,JW).
24/6 1 ex. rastade norra Ravalen (MW).
25/8 1 ex. sträckte 30-meterskärret (HQ).
ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER
2000-TALET:
2000- 2 ex/01- 0 ex/02- 4 ex/03- 2 ex.
2004- 6 ex/05- 4 ex/06- 2 ex/07- 5 ex.
2008- 1 ex/09- 9 ex/10- 4 ex/11- 2 ex.
2012-3 ex/13- 5 ex/14- 6 ex/15- 5 ex.
2016- 4 ex.

DOMHERRE

STENKNÄCK

STÖRRE SAMLING:
26/2 76 ex. norr om Ravalen (MW).

Stenknäck

LAPPPARV

3/9 1 ex. överflyg 30-meters (JW,TC).
4/9 1 ex. sträckte 30-meterskärret (HQ).
7/9 2 ex. vid Fornborgsberget (MW).
5/11 1 ex. rastade på f d Barkarby
flygfält (JW).
ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER
2000-TALET:
2000- 5 ex/01- 1 ex/02- 11 ex/03- 9 ex.
2004- 20-25 ex/05- 12 ex/06- 9 ex.
2007- 15-20 ex/08- ca 15 ex.
2009- max 15 ex/10- ca 17 ex/11- 8 ex.
2012- 9 ex/13- 6 ex/14- 5 ex/15- 9 ex.
2016- 5 ex.

SNÖSPARV

8/3 2 ex. sträckte 30-meterskärret (HQ).
13/3 1 ex. sträckte 30-meterskärret (IE).
15/3 1 ex. sträckte 30-meterskärret (HQ).
19/3 1 ex. sträckte 30-meterskärret (TC).
18/12 1 ex. överflyg 30-meterskärret
(OB,TC mfl).
ANTAL OBSERVATIONER AV SNÖSPARVAR
UNDER 2000-TALET:
2000- 8 ex/01- 3 ex/02- 9 ex/03- 2 ex.
2004- ca 65 ex/05- ca 20 ex/06- 115 ex.
2007-ca 35 ex/08- ca 85 ex/09- 16 ex.
2010- ca 130 ex/11- ca 30 ex/12- 57 ex.
2013- ca 20 ex/14- 11 ex/15- 9 ex.
2016- 6 ex.

Snösparv

GULSPARV

STÖRRE SAMLING VINTER:
5-8/1 100 ex. fågelrestaurangen/viltåkern
invid 30-metersparkeringen.
11-12/11 100-150 ex. fågelrestaurangen
vid 30-metersparkeringen.

VIDESPARV

Arten utgör sedan flera år tillbaka en
raritet i princip hela landet, vilket
naturligtvis även gäller för Järvafältet.
ÅRETS ENDA OBSERVATION:
12/9 1 ex. förbiflyg Fornborgsberget (MW).
ANTAL OBSERVATIONER AV ARTEN UNDER
2000-TALET:
2000- 2 ex/01- 1 ex/02- 4 ex/03- 3 ex.
2007- 1 ex/10- 1 ex/11- 1 ex/2016- 1 ex.

SÄVSPARV

Antal observerade arter på norra Järvafältet

2016 = 193 st	2002 = 180 st
2015 = 186 st	2001 = 186 st
2014 = 193 st	2000 = 192 st
2013 = 188 st	1999 = 181 st
2012 = 199 st	1998 = 179 st
2011 = 192 st	1997 = 176 st
2010 = 182 st	1996 = 183 st
2009 = 189 st	1995 = 174 st
2008 = 190 st	1994 = 174 st
2007 = 188 st	1993 = 172 st
2006 = 190 st	1992 = 172 st
2005 = 192 st	1991 = 156 st
2004 = 186 st	1990 = 155 st
2003 = 185 st	

Observatörer/Rapportörer:

AE = Anders Eriksson
ALA = Anders Larsson
ALI = Anders Lindberg
AM = Ari Määttä
AN = Anders Nyberg
AS = Anders Sennmalm
BH = Bo Hallman
BJ = Björn Jansson
BJH = Bjarne Hallman
BS = Bengt Sundberg
BSJ = Björn Sjögren
BW = Björn Wester
CC = Clas Cronlund
CF = Christer Forsberg
CH = Carina Häger
CK = Conny Kroon
DP = Dan Petrini
EA = Erik Almlöf
EE = Eva Ekman-Eriksson
FK = Fredrik Kjellkvist
GB = Göran Bridén
GBE = Gunnar Bergqvist
GF = Göran Frisk
GK = Gustav Knall
GL = Göran Lettstrand
gmAP = uppgift
från rapportsystem
"Artportalen"
GSI = Gunnar Siljestränd
HB = Herbert Baumann
HBI = Hans Bister
HD = Håkan Delin
HEH = Harald Ehrenberg
HE = Hans Elleby
HF = Hans Fröling
HI = Hans Ivarsson
HK = Hans Karlsson
HQ = Hans Quiding
HS = Holger Stenson
HSC = Hans Schwartz
HSU = Hans Sundström
IE = Ingemar Edmundh
IK = Iréne Kyrklund
JM = Jukka Markanen
JMO = Jan Molander
JMY = Jonas Myrenäs
JOK = "Många alerta
skådare"
JS = Jan Svedberg
JSA = Johnny Sandberg
JT = Jan Tallmark
JW = Johan Wallin
KA = Kim Alpgård
KB = Krisztian Budavari
KC = Karin Callmer
KF = Kristina Frisk
KJ = Kjell Jonsson
KK = Kjell Kroon
KL = Kari Lahti
KS = Kjell Sahlberg
KSJ = Kenneth Sjögren
KY = Kjell Yngerskog
LAF = Lars Friberg
LE = Lennart Ekman
LES = Lars-Erik
Sarasniemi
LGK = Lars-Göran
Karlsson
LI = Lars Imby
LL = Lars Larsson
LR = Lena Radler
MG = Michel Goiny
MH = Mats Hildeman
ML = Magnus Lindblom
MLA = Mats Larsson
MN = Michael Norman
MW = Mats Weiland
NE = Nils Eng
NF = Nils Forselius
NJ = Nicklas Johansson
NU = Niklas Ullgren
OB = Olle Bernard
OF = Orvar Fredriksson
OW = Olle Westerberg
PA = Peter Andersson
PF = Percy Fredriksson
PP = Per Persson
RC = Ronny Carlsson
RD = Rikard Dahlén
RG = Rolf Gäfvert
RJ = Roland Jarvad
RK = Rolf Käsjo
RKA = Ronny Karlberg
RL = Ragnar Lagerkvist
RM = Ronny Melbéus
SH = Stefan Hellmin
SK = Stefan Kyrklund
SOH = Sophie Hellmin
SN = Staffan Nordin
SS = Svante Söderholm
SSJ = Stefan Sjökvist
SÖ = Stefan Örtenblad
TA = Torbjörn Andersson
TC = Tommy Carlsson
TE = Tommy Eriksson
TST = Thomas Strid
TW = Tomas Wikberg
UB = Ulla Björkdahl
UF = Ulf Franzén
UL = Ulf Larsson
US = Ulf Svahn
ÅJ = Åke Jernberger
ÖH = Örjan Holm

Några arter som tyvärr saknades på
norra delen av Järvafältet år 2016:
**Sparvuggla, tretåig hackspett,
trastsångare, flodsångare och
ortolansparv.**

JOK-bladet nr 2 (2017-03-31)

Redaktör: Olle Bernard
olle.bernard@gmail.com

Klubbens hemsida: jokhemsida.se

Web-master: Sophie Hellmin
sophie@lilla-bus.com

Layout: Olle Bernard

Distribution: Clas Cronlund

Tryck: Tennegrav